

1. INTRODUCCIÓ I ENTORN DE L'ESTUDI

En aquest estudi, encarregat per l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària a l'empresa d'estudis d'anàlisi social aplicada ANSOAP, ens proposem abordar un dels elements clau en la comprensió de les percepcions sobre la seguretat alimentària a Catalunya i l'evolució que aquestes percepcions han tingut al llarg del temps. Es tracta d'estudiar els processos d'informació i la generació de coneixements que segueixen els consumidors catalans en relació amb les qüestions que giren al voltant de la seguretat alimentària, tant des de la perspectiva de les pràctiques que adopten en preparar i manipular els aliments com des de la formació de percepcions sobre els sistemes de seguretat alimentària a casa nostra. Un enfocament doncs que, lluny de reiterar les qüestions tractades en l'estudi *Exploració de les percepcions sobre la seguretat alimentària a Catalunya* (Barcelona: Generalitat de Catalunya. Agència Catalana de Seguretat Alimentària, 2007), orienta per establir els factors que afecten i condicionen aquestes percepcions, amb la qual cosa pretén obrir noves vies per a una comunicació eficaç i eficient sobre la seguretat alimentària.

1.1. Objectius de la recerca

Com hem dit, l'objectiu principal d'aquesta recerca és analitzar en profunditat els processos d'informació i la generació de coneixement sobre la seguretat alimentària entre la ciutadania catalana, a partir dels sistemes i mitjans de comunicació públics; aquest objectiu principal, però, es desglossa en diferents objectius concrets:

1. Analitzar el procés d'aprenentatge individual sobre la seguretat alimentària, és a dir, aprofundir en els coneixements sobre la forma com es desenvolupa tot l'aprenentatge sobre riscos alimentaris en els individus.
2. Analitzar els canvis en les percepcions socials sobre la seguretat alimentària davant la recepció d'informació, és a dir, com es produeix la interacció entre aprenentatge – experiència prèvia – nova informació.
3. Establir les possibilitats i les limitacions dels diferents sistemes de comunicació —particularment televisió, ràdio, premsa i Internet— com a inductors d'aprenentatges i generadors de coneixement sobre seguretat alimentària.
4. Establir les diferències entre les actituds i la confiança vers la informació rebuda, que es deriven de la comunicació sobre seguretat alimentària, en funció del mitjà pel qual es difon.
5. Establir les diferències entre les actituds i la confiança vers la informació rebuda, que es deriven de la comunicació sobre seguretat alimentària, en funció de variables sociodemogràfiques clau.
6. Establir les diferències entre les actituds i la confiança vers la informació rebuda, que es deriven de la comunicació sobre seguretat alimentària, en funció de l'agent transmissor de la informació.
7. Analitzar el grau d'interès per la informació sobre seguretat alimentària, tot diferenciant contextos de *normalitat* i contextos de *crisi*.
8. Definir quines formes de comunicació són més eficients, a fi de generar un millor coneixement sobre els sistemes de seguretat alimentària, i incrementar els nivells de confiança en diferents grups de població.
9. Establir els criteris bàsics per generar una comunicació eficient sobre seguretat alimentària per part de diferents agents, tant pel que fa als sistemes de prevenció i control com als contextos de crisi i les pràctiques individuals i domèstiques.
10. Proposar mesures per adaptar els canals de comunicació als interessos i les preferències de la població en relació amb la informació sobre seguretat alimentària, particularment aquelles mesures orientades a divulgar i sensibilitzar.

1.2. Metodologia

Per assolir aquests objectius, s'han emprat diferents tècniques d'anàlisi social d'orientació qualitativa; aquestes tècniques combinen procediments clàssics amb activitats dissenyades per avaluar les qüestions d'interès i preveuen tant l'aproximació individual com la interacció col·lectiva. Consisteixen en:

1. **Entrevistes personals dirigides**, durant les quals s'han explorat les pràctiques informatives dels informadors, l'interès declarat i objectiu pels temes que fan referència a la seguretat alimentària, les actituds generals i específiques vers la informació transmesa mitjançant sistemes públics de comunicació i l'adquisició dels coneixements per transformar creences sobre els sistemes de seguretat alimentària i pràctiques alimentàries.
2. **Dinàmiques de grup**, mitjançant les quals d'una banda, s'analitza el paper de les interaccions socials per comprendre i interpretar la informació, fet que inclou la generació social d'actituds d'acceptació, escepticisme o rebuig davant dels missatges emesos, i d'altra banda, s'avaluen formes de comunicació concretes.
3. **Qüestionaris complementaris**, a fi de realitzar estimacions precises sobre canvis i continuïtats en els coneixements i les actituds.

Per analitzar els processos de comunicació, s'han seleccionat cinc canals de comunicació: televisió, ràdio, premsa, portals web i materials de divulgació i sensibilització (informatius o campanyes de sensibilització).

Quant a la construcció de la mostra, s'han format deu categories diferenciades en variables socio-demogràfiques bàsiques; l'objectiu era considerar diferents necessitats i interessos relacionats amb coneixements alimentaris, derivats de les diverses etapes del cycle vital i/o d'estructures familiars variades. Aquestes categories han aglutinat els següents 10 grups de població general:

1. Joves no emancipats responsables parcialment de l'alimentació pròpia
2. Joves emancipats responsables de l'alimentació pròpia
3. Individus amb fills menors de cinc anys
4. Dones responsables de l'alimentació a la llar, amb familiars dependents en aquest àmbit (parella, ascendents, descendents)
5. Individus amb necessitats alimentàries especials i/o malalties específiques
6. Dones que viuen soles
7. Homes que viuen sols
8. Individus en edats compreses entre els 50 i els 65 anys
9. Individus en edats compreses entre els 66 i els 74 anys
10. Individus en edats compreses entre els 75 i els 82 anys

Aquests grups s'han completat amb quatre categories més construïdes per l'adscripció professional, motiu pel qual expressen actituds i interessos diferenciats en aquest àmbit:

1. Professionals del comerç alimentari al detall
2. Professionals de l'ensenyament obligatori
3. Professionals de la salut
4. Professionals d'activitats agropecuàries

Davant d'aquests grups, l'aplicació de les tècniques de recerca esmentades ha suposat realitzar:

- 48 entrevistes personals
- 14 dinàmiques de grup, adaptades a explorar les reaccions i avaluacions davant les formes de comunicació descrites
- 60 qüestionaris d'informació complementària

Aquest conjunt d'activitats de recerca s'ha revelat suficient per assolir els objectius esperats, els resultats dels quals es presenten a continuació.